

פרוטוקול מס. 1/ד'

מישיבת ועדת העבודה
התקיימה ביום ד', ח' חשוון, תשי"ט - 22.10.58 שעה 8.30

נ ו כ ח י ם

חברי הוועדה: היו"ר ע. גוברין
ב. אידלסון
י. אלמוגי
א. וילנסקה
י. כהן
מ. קלמר
י. קרגמן
י. דיפתין
א. שוסטק
ש. בנה

מוזמנים: שר העבודה מ. נמיר.

ר. שרי - הממונה על יחסי עבודה במשרד העבודה.
ד. כוכב - מנהל אגף התעסוקה
י. קליינרמן - מטעם הלשכה המשפטית.

סדר-היום: אישור תקנות בדבר שנוי סכומי הפיצויים,
לפי חוק לתיקון פקודת הפיצויים לעובדים,
תשי"ב - 1952;

תקציב השיכון.

היו"ר ע. גוברין: אני פותח את הישיבה הראשונה של המושב החדש.

אני מקדם בברכה את שר העבודה, את נציגי המשרד
ואת חברי הוועדה. אני מקווה שנעשה במושב זה עבודה פוריה.

בטרם נעבור לסדר-היום, עלינו לאשר תקנות
בדבר שנוי סכומי הפיצויים.

ר. שרי: חברי הוועדה זוכרים בוודאי שב- 1952 קיבלה הכנסת
חוק לתיקון פקודת הפיצויים לעובדים משנת 1927,
אשר תוקנה בשנת 1947. לפי חוק זה הוכפלו סכומי הפיצויים ששולמו לעובדים
אשר נפגעו בכוסר עבודתם עקב תאונה בעבודה, או שנפטר עקב תאונה. באותו חוק
נקבע סעיף מיוחד - סעיף 2 - המקנה לשר העבודה זכות לשנות את הסכומים
הללו, כפוף לשינויים בשכר העבודה, וזאת על-מנת שלא יהיה צורך לעבור את

הפרוצידורה הארוכה של הגשת חוק ודיון בו. תקנות אלו טעונות אישור של ועדת העבודה של הכנסת. מאז ועד היום, מדי שנה בערך לפני הפגרא או לאחריה, ועדת העבודה מקבל את אהצעת התקנות בדבר שינוי סכומי הפיצויים, וכרגיל מאשרת אותן.

ההצעה שהובאה בפניכם מבוססת על השינוי שחל בשכר העבודה מאשתקד, כאשר תקנו את החוק, ועד היום. השינויים, לפי הודעת בנק ישראל ולפי המספרים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נעים בין 10% - 9%, ובהתאם לכך מוצע התיקון. כל סכום שהופיע אשתקד בתקנות מוגדל ב- 10%.

נוסח התקנות הוא כדלהלן:

"בתוקף סמכותי לפי סעיף 2 לחוק לתיקון פקודת הפיצויים לעובדים, השי"ב - 1952, ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1. החכומים שבתוספת הראשונה לפקודת הפיצויים לעובדים 1947(2) ישונו כך:

(1) בפסקה 1(2)(א) במקום "שלושת אלפים מאתיים וחמשים לירות" יבוא "שלושת אלפים חמש מאות שבעים וחמש לירות", ובמקום ששת אלפים וחמש מאות לירות" יבוא "שבעת אלפים מאה וחמשים לירות".

(2) בפסקה 1(3)(א) במקום "שמונה לירות ו- 750 פרוטה" יבוא "תשע לירות ו- 625 פרוטה".

(3) בפסקה 2(1) במקום "שלושים וארבע לירות ו- 500 פרוטה" יבוא "שלושים ושבע לירות ו- 950 פרוטה, ובמקום "עשרים ואחת לירות ו- 500 פרוטה, יבוא "עשרים ושלוש לירות ו- 650 פרוטה".

(4) בפסקה 3(2) במקום "שש מאות וחמשים לירות" יבוא "שבע מאות וחמש עשרה לירות", ובמקום "אלף ושמונים לירות" יבוא "מאלף מאה שמונים ושמונה לירות".

2. לתקנות אלה ייקרא "תקנות הפיצויים לעובדים (סכומי פיצויים) תשי"ח - 1958".

לידיעת חברי הוועדה אוסיף, שכל זה נוגע לכל מה שקרה לפני שהכנסת קיבלה את חוק הביטוח הלאומי. זה היה מכוון למקרים בהם הדיון על הפיצויים או ההסדר עליהם תלוי ועומד. אם בשנת 1952, בשעה שהוגש החוק היו עומדים לדיון 40 - 30 מקרים מדי חודש, הרי המספרים לשלוש השנים האחרונות מעידים שפרשה זו הולכת ומתחסלת. בשנת 1956 ברשמו על-ידי רשם הפיצויים במשרד העבודה 114 הסכמים; בשנת 1957 - ירד מספר ההסכמים ל- 63, ואילו בשנת 1958 עד היום היו 25 הסכמים. וזאת משום שמספר המקרים שנשאר מלפני התקנת חוק הביטוח הלאומי הולך וקטן על-ידי הסכמים שנכרתים ועל-ידי תשלום הפיצויים.

מ. קלמר: אני בעד אישור התקנות, אבל יחד עם זה הייתי מבקש מיו"ר הוועדה לדאוג לכך כי להבא יועבר חומר כזה לידיעת חברי הוועדה במועד מוקדם יותר. חברי הוועדה מעוניינים לעיין בחומר לפני הישיבה.

י. ריפתין: אני מבקש לדחות את היאושר לישיבה הבאה. אני מבקש שהות לעיין בחומר שהוגש.

י. אלמוגי: העניין הוא פשוט למדי. אנו נותנים את האישור על יסוד מספרים שאושרו על-ידינו אשתקד. הנעיה היא להדביק את העלאות השכר שחלו בשנה האחרונות, והללו התבטאו בגבולות אלה. אני בעד אישור מידי.

ר. שרי:
 חבר הכנסת ריפתיך השתתף בכל השינויים שחלו בחוק
 ובתקנות במשך כל השנים והוא יודע שסמכויות שר
 העבודה לפי חוק זה נתונות במסגרת קבועה, ולא השר ולא ועדת העבודה
 יכולים לחרוג ממנה, והמסגרת היא - לשנות את המספרים בתקנות בהתאם
 לעליית השכר.

אנו מצטערים על האיחור ובהגשת התקנות, שנגרם
 בגלל הפגרא. חמשה הסכמים נחתמו לאחרונה, מבלי להביא בחשבון את התיקון.
 והוא הדין לגבי ההסכמים שייחתמו השבוע, אפילו יהיה זה אחד. לוועדת
 העבודה אין אפשרות לשנות מהסמכויות שנקבעו בחוק, ולכן אני מבקש שלא
 להוסיף דחיה על הדחיות שאי-אפשר היה למנוע אותן.

ש. בבה: מה סיבת הדחיפות? האם הדבר קשור בתאריכים?

ר. שרי:
 השינויים נכנסים לתקפם לאחר הפרסום ברשומות.
 אין כאן רטרואקטיביות. לכן כל דחיה עלולה לגרום
 לקיפוח.

י. ריפתיך:
 לפי דעתי מוסד פרלמנטרי צריך לדון בענייני תחיקה
 באופן סדיר. אני אמנם מוותר על דרישתי, אבל אני
 סבור שזה איננו בסדר. אני חייב להתכונן וללמוד את הסעיף לפני שאני
 מאשרו.

היו"ר ע. גוברין:
 העניין איננו בוויחור על דרישה. השאלה הוצגה
 בצורה לא נכונה. בדרך כלל, כאשר חבר ועדה מבקש
 דחיה - אני נענה לו. ואני רוצה להזכיר לחברים פרט אשר נשכח.

אני מקבל ברצון את הצעתו של חבר-הכנסת קלמר,
 שהיו"ר ישלח קודם לכן את החומר לעיון החברים. ואני מבקש מנציגי משרד
 העבודה בכל מקרה להכין מספר מתאים של העתקים ולהעבירם לחברי הוועדה.
 יחד עם זאת, רצוני להזכיר לחברים כי בשעתו, לאחר שקבענו את החוק,
 הביא לנו מר עילם הצעה לשינויים. היא לא התאימה בדרך כלל למספרים,
 ואז קיימנו בירור ממושך בוועדה כי רצינו לקבוע את הדברים אחת ולתמיד.
 בידענו ששהות זו יכולה לגרום הפסד לפועלים - החלטנו על רטרואקטיביות,
 בתנאי שתובא לנו טבלה מותאמת כדי שלא ניאלץ לפתוח כל פעם בוויכוח.
 לא אישרנו את ההצעה כי עמדנו על העקרון. משרד העבודה קיבל את ההערה,
 ומאז מביאים לנו מדי פעם את הדברים בהתאם לדרישתנו, רק לאחר שהמספרים
 נבדקו ונמצאו מוחאמים.

לאור ההסבר הנ"ל, אני סבור שכל דרישה לדחיה
 אין לה על מה לסמוך. לעומת זאת, אני מקבל את דרישתנו של חבר-הכנסת
 קלמר, שחברי ועדת העבודה יקבלו את רשימת השינויים 3 - 2 ימים לפני
 הישיבה כדי שיוכלו לעיין בהם.

אני מציע לאשר את ההצעה.

א. שוסטק:
 אני מציע שהתיקון במלואו, כולל כל המספרים,
 יימצא בתיקי חברי הוועדה.

היו"ר ע. גוברין: אנו נכניס זאת לפרוטוקול.

התקנות בדבר שנוי סכומי הפיצויים, לפי חוק לתיקון
 פקודת הפיצויים לעובדים, תשי"ב - 1952 - אושרו

היו"ר ע. גוברין: מספר חברי ועדה הפנו את תשומת לבי לענין שבינתיים דנה בו ועדת הכספים של הכנסת. ביקשתי משר העבודה למסור לנו כמה פרטים, אם כי הענין הוא בעל אופי תקציבי גרידא.

א. שוסטק: האם הכוונה היא להודעה שנתפרסמה בעתונות בדבר הפסקת עבודות השיכון לעולים?

מ. קלמר: אני מבקש שהשר ימסור לנו פרטים לא רק על מה שהיה, אלא גם על המדיניות לקראת העליה ההולכת וגוברת. מהו הסכום שנועד לבניה בתקציב הנוסף שעומדים להגישו לכנסת?

ש. בכה: אם מרחיבים את המסגרת, אבקש להפנות את חשומת-לבנו לתכניות לאו דוקא בשטח השיכון אלא גם בשטח התעסוקה.

היו"ר ע. גוברין: משרד העבודה, ערב הדיון בתקציב, מוסר לנו פרטים על תכניותיו בכל השטחים, והוא יעשה זאת בוא הזמן. באתי בדברים עם השר וביקשתי למסור פרטים לגבי הענין עצמו.

שר העבודה מ. נמיר: לא ברור לי הצד הפורמלי, מה הדין אם ועדה אחרת עוסקת ודעתה בנושא מסוים. בכל אופן, אני מבין שהכוונה היא לאינפורמציה.

קודם כל, משרד העבודה לא מסר שום הודעה לעתונות, ובוודאי שלא מסר הודעה על הפסקת הבניה לעליה החדשה. כמעט בכל שנה יש בדרך כלל פער בין החלומים התקציביים שהם חדשים - והם מתחלקים באופן שווה ל-12 תשלומים - לבין ההוצאות המעשיות או ההתחייבויות שאגף השיכון מוכרח לקבל על עצמו; וזאת כיוון שאין אפשרות לקיים תכנית שנתית של בנין ולחלקה ל-12 חלקים שווים, לפי החלומים המתקבלים מהאוצר, כדי להגיע בסוף השנה להשלמת התכנית, שהבנינים יהיו גמורים ושישאר עודף קטן של בנינים לשנה הבאה. זה כשלעצמו מהווה תקלה, גם מבחינת היחסים הבין-דפרטמנטליים. כאשר האוצר רואה שלשנה הבאה נשארים בנינים שלא גרים בהם, מתעורר בו החשק לקצץ בתקציב. זהו הפער בין החלומים התקציביים לבין ההשקעה. מבחינה שנתית משתדלים שלא לחרוג מהמסגרת של התקציב, עד כמה שאפשר; מבחינה חדשית - אין ברירה אלא להשקיע יותר בחדשים הראשונים של השנה - 7 - 8 החדשים הראשונים - להפעיל התחייבויות תקציביות יותר מאשר החלק ה-12 של התקציב. זה לבסוף יוצר מתיחות בין האוצר לאגף השיכון, שהוא המתחייב והוא הצריך לשלם, ואם אין הוא ממלא אחר התחייבויותיו - מאיימים בהפסקת הבניה או באימוץ אחרים.

גם השנה אירע הדבר בצורה יותר חמורה כיוון שחלה הפסקה כללית של התשלומים מצד האוצר לכל המשרדים, כולל משרד העבודה, כולל תשלומים של פועלי הדחק, שאמנם חודשו לפני חידוש התשלומים הכלליים. בכל-זאת גם לגביהם חלה הפסקה מצערת של שבועיים. אחר כך הורה ממלא מקום שר האוצר להוציא את פועלי הדחק מכלל גזירת עיכוב התשלומים. הדבר הרגיל שחוזר מדי שנה בשנה, והדבר הבלתי-רגיל של עיכוב תשלומים לכל משרדי הממשלה - יצר מתיחות מיוחדת בשוק הבניה של אגף השיכון, בתביעות שהוגשו, ולא הייתה לו ברירה אחרת אלא לבוא לכלל מסקנה שאיננו יכול לתת הוראה על הפעלת אבניה נוספת במסגרת התקציב, אם אין לו הודעה מצד החשב הכלל שהאוצר יעמוד בתשלומים הללו.

מבחינה פורמלית לא יכולנו לדרוש מהאוצר הודעה כזו; רק מבחינה עניינית היה הגיון בתביעה. מבחינה פורמלית יכול היה האוצר למעון - וגם טען - שקודם כל אין לו כסף. מבחינה חדשית הוא בסדר; אבל תכנית הבניה איננה עולה בקנה אחד עם תקציב חדשי לבניה. ואנו הפעלנו תכניות בניה לחיסול מעברות במחצית הראשונה של שנת התקציב בערך על 2/3 של התכנית השנתית, ואולי אפילו על 70%.

אנו מבחינה כספית, לא מבחינה טכנית, הפעלנו הוראה תקציבית על 8 מיליון ל"י להתיישבות העובדות, מתוך סך הכל של תקציב בן 12 מיליון ל"י. יש לנו רזרבה הגונה ל- 2 - 3 החדשים הקרובים של

שר העבודה מ. נמיר -

בתים מוכנים בשביל עליה חדשה, בהתחשב עם הגל המוגבר של העליה שבא כהפתעה. זה מקצץ את הרזרבות שלנו לחדשים הבאים.

יש רק סעיף אחד שבו פעלנו לפי התקציב, בהליך ברירה, והוא סעיף השיכון לשוב הוותיק, זוגות צעירים, במסגרת של "חסכון לבנין", שם אנו עומדים ב- 50% של התקציב, בתוך המחצית הראשונה של שנת התקציב. רק בסעיף אחד איננו שנויים במחלוקת עם האוצר, וזה הסעיף של השיכון העממי. אלה הם כספי נאמנות של חוסכים, בתוספת המשכנתא המקובלת.

הודעה בענין זה, מנוסחת באופן עצבני, נמסרה לסוכנות היהודית. אני מצמער שבפעם הראשונה בפרקטיקה שלנו איש הסוכנות היהודית מסר הודעה פנימית, שנשלחה לא רק לסוכנות היהודית. הסוכנות היהודית היא המהימן לתכנון הבניה בהתיישבות, ואנו מבצעים. הוראה להתיישבות למחלקת ההתיישבות של הסוכנות כמו למחלקה שלנו. הוראה על הפסקת בניה חדשה - וההוראה לא היתה להפסיק מה שקיים - בלי אישור מיוחד על כל אובייקט. במכתב יש תוספת האומרת, שהוא לא יכול לתת אישור אלא רק לאחר שיקבל על כל אובייקט הסכמה או השלמה מצד החשב הכללי. המכתב הזה גלש לעתונות. אינני אומר שהוא נמסר בכוונה. והעתונות ניפחה זאת בגירסאות סותרות. היתה גם גירסה עניינית שאין כסף לבניה. בכל-זאת ניסו לנפח גם דברים בעלי אופן סנציוני בגירסאות סותרות. מצד אחד היתה גירסה, שכל זה אינו אלא קנוניה בין אגף השיכון והאוצר כדי ללחוץ על המשרדים; מאידך, היתה גירסה שזה בא מתוך ניגודים ביחסים בין שני המשרדים.

הענין איננו חדש והוא חוזר מדי שנה בשנה, ברגע שמתברר שאגף השיכון מפעיל תקציב חדש, שאיננו פוגע בתקציב השנתי, אבל הוא הרבה יותר גדול מאשר הסכומים שמגיעים במחצית השנה, וזאת מהטעמים המכניים שהסברתי אותם.

הדבר הטיל סערה גדולה בהתיישבות, לאחר שבעתונות נתפרסם כאילו הדבר חל על ההתיישבות בלבד. בהתיישבות החקלאית היה יסוד לרושם, שההתיישבות המושבית נפגעה רק מעט, בעוד שההתיישבות הקבוצית נפגעה במידה חמורה. עברתי על המספרים, וקבלתי גם כן רושם כזה, אם כי הדבר נעשה ללא כוונה.

אתם יודעים שבתכנית התקציב לבניה במושבים, יש הפיכת בלוקונים לדירות רגילות. הדבר נוגע ל- 1,600 משפחות, כל אחד יחידה בפני עצמה. עבודה זו החלה. הכלל שלנו היה לא להפסיק מה שהחלו בו, אלא לדחות הפעלת עבודות חדשות. יצא שהפורענות ירדה בעיקר על ראש התנועה הקבוצית, שם נתעוררה סערה גדולה ונאמרו דברים קשים עלינו.

לאחר משה ומתן די ממושך, אינני יכול לומר בהסכמת האוצר, על כל פנים בידיעת החשב הכללי, ראיתי הכרח לתת הוראה על חידוש 3-4 אובייקטים בלבד, מתוך רשימת גדולה של עיכובים שהם נוגעים בעיקר לתנועה הקבוצית. קודם כל הוצאנו מכלל הגזירות את הפעל "חסכון לבנין" שאיננו בסמכות האוצר. בזאת הצלנו נפשנו מיד. זה נוגע ל- 500 יחידות בקבוצים הוותיקים. הפשרנו התחלת בניה חדשה בקבוצים הצעירים, שם המצב חמור ביותר מבחינת השיכון וגם מבחינת הבטחון, וכן שני אובייקטים נוספים, קטנים יותר: האחד נוגע למושב חדש של בני מושבים בלכיש, שם הפשרתי 40 יחידות דיור, והשני - התחלת בניה של בתי-ספר באזורי ההתיישבות, באותם מקומות שיש סכנה כי עונת הגשמים תמנע הקמת בתי-ספר אלה. עשינו זאת לאחר ויכוחים לא מעטים עם הנוגעים בדבר, אבל באופן מוסכם אחם. כבר ניתנה הוראה על חידוש הבניה של בתי אלה.

מהו ההיקף הכספי? מה שהוקפא נוגע לקצת פחות מ-5 מליון; מה שהופשר - בערך 1/2 מליון. בכל הבירורים הללו נטל חלק החשב הכללי, שהכניס את אזהרתו. מסתבר שכל ענין השיכון מחייב דיון מחדש עם שר האוצר, לרגל ההתגברות המפתיעה של העליה מאירופה המזרחית, שעד לפני חדש וחצי או חדשים איש לא העלה על דעתו את בואה. בהודעתו של מר ברגינסקי יש הערכה כספית של הוצאות לשיכון, ויחיד נוקט משום מה בסכום של 15 מליון למחצית השנה הקרובה. הענין נראה תמונה. אולי הוא מתכוון, שהסכום צריך להתחלק מחצית על מחצית עם הסוכנות היהודית.

שר העבודה מ. נמיר -

לפי החישובים שלנו, העליה החדשה אם היא תימשך באותו קצב של חדשים ספטמבר-אוקטובר - ויש סימנים שהיא יכולה גם להתגבר, ולא רק מרומניה, אבל כשם שיש הפתעה בהתגברות העליה יכולה להיות הפתעה בהפסקתה; אם נניח שהתחדשות גל העליה יימשך, ויש סבורים בקצב הולך וגדל, ובחדשים הקרובים תתווסף עוד ארץ אחת שאולי תיפתח בקשר לעליה - אזי אנו חוזרים למצב, שאמנם לא ידמה להיקף העליה הגדולה של 1956/57, אבל הוא עלול להתקרב לממדים הללו. לאחר שעשינו חישובים ותכנונים, לאחר שקצצנו ליתר בטחון במספרים הללו, אני בכל-זאת בא לכלל מסקנה שאם לא יהיו בידינו 1000 יחידות דיור בכל חודש של ששת החדשים הקרובים - אזי אנו עלולים להישאר בלי דירות מוכנות בשביל העליה, אף על פי שהיום, לחדשים אוקטובר-נובמבר-דצמבר וינואר, נוכל לספק את צרכי העליה, בהיקפה המלא, כפי שלא יכולנו לעשות זאת אף פעם. עכשיו יש מצב מיוחד במינו: בתים מוכנים עוד לפני שהאניות מביאות את העולים, ואיננו זקוקים למבנים ארעיים. אנו רוצים גם להימנע מחזרה למבנים קלים מסוג זה המקובלים בארצות אחרות כמבני קבע. יש גם מחשבי חשבונות הטוענים שהדבר לא משתלם, כי הבלאי של מבני עץ הוא כל-כך מהיר, שבחשבון סופי יוצא שיחידה כזו עולה 4,000 - 3,000 ל"י, בו בזמן שהמחיר המכסימלי הממוצע ליחידה קבועה מגיע ל-6,500 ל"י. מה שמביא למבנים ארעיים אלו הן שתי סיבות: בדרך כלל מחסור בכספים; שנית, גם אם יש הכסף, לא תמיד יש אפשרות להדביק את קצב האניות. אנו עכשיו יכולים לבנות דירה לעולים חדשים תוך 3 חדשים. אנו עובדים על מחקרים רבים בשטח זה והגענו להתקדמות גדולה. אנו יכולים לבנות מהר, אבל לא בן-לילה.

6000 יחידות דיור ל-6 חדשים, נוסף על תכנית תקציבית מלאה שאנו מקיימים אותה במכשולים רבים - זה עניין של 30 מיליון ל"י - ואני נוקט סכום זה למען הזהירות. זו היתה התמונה שתארתי בישיבת המוסד לתיאום, שקיים ישיבה לפני עשרה ימים. ראש הממשלה לקח על עצמו לבדוק את כל הצדדים הכרוכים בקליטת העליה החדשה, והוא יבוא - לאחר משא ומתן עם הגורמים הנוגעים בדבר - הצעה כיצד לסלול דרך של מימון חדש באמצע השנה לצורך המימון הזה. קש"י השיכון לאור התקציב השוטף, שרק תמול-שלוש חיינו אותם בעצבנות כזו, עלולים עכשיו לסבוע בתוך בעיה הרבה יותר רחבה של הצורך להשיג כמעט שלישי של תקציב שנתי נוסף למשך חצי שנה בלבד, לעומת התקציב הכולל לשיכון של השנה כולה.

זו הבעיה שדחינו אותה עד לבואו של שר האוצר, ואתו נדון על הקשיים שהתעוררו בקשר לבניה לפי התקציב הרגיל. זוהי התמונה האמיתית.

למען האמת המלאה והמדויקת אני רוצה לזמור, ש-2/3 שכבר הפעלנו מהתקציב השנתי להתיישבות החקלאית גרמו לקשיים נוספים, גם לרגל העובדה שבשנה הקודמת התיישבות חרגה ממסגרת התקציב של השיכון ובנתה יותר, בדרך כלל בידיעתנו. עכשיו בשעת מצוקה הכריח החשב הכללי לנכות חובות קודמים.

כיצד נצא מהסבך הכספי הגדול והכבד של צרכי השיכון בשנה החדשה? אני כרגע לא יכול לומר, אבל אהיה מוכן להביא לוועדה אינפורמציה נוספת עם כל שלב נוסף בהתפתחות העניינים, לאחר שייערכו הדיונים בהשתתפות שר האוצר ובפורומים אחרים של הממשלה: ועדת השרים לענייני כלכלה ועוד.

היו"ר ע. גוברין: אני מציע שלא נפתח בוויכוח ובירור, אלא נקבל את הצעתו של חבר-הכנסת בבה בדבר שמיעת סקירה מפורטת על כל השטחים הקשורים לענייני העליה כעבור שבועיים, לאחר ששר האוצר יחזור ולאחר שיתקיימו הדיונים אתו.

שר העבודה מ. נמיר: בינתיים עובד משרד העבודה על תכניות אלטרנטיביות. זו שתגבש כקרובה ביותר למציאות - אהיה מוכן להביאה לוועדה.

היו"ר ע. גוברין: אני מציע שכעבור שבועיים-שלושה, לאחר שיסתיימו הבירורים בין השרים ובממשלה - נשמע סקירה כוללת גם על ענייני תעסוקה.

ש. בבה: אני תומך בהצעתו של היו"ר, שנסתפק בשלב זה באינפורמציה שקיבלנו ונדחה את הוויכוח לחודש הבא, לאחר שמיעת סקירה מקיפה על התכניות לשיכון ותעסוקה לקראת התגברות גל העלייה.

י. אלמוגי: אני מסכים להצעת חבר-הכנסת בבה, אבל יש לי בקשה מיוחדת אשר העבודה, שהיא כאילו צודקת, אבל היא נוגעת לבניה.

קיים ויכוח משונה וחמוה בין נציב הכנסות המדינה לבין מפעלי מלט "נשר". הם החליטו על מתן אשראי בעד הבלו בסכום של 350 אלף ל"י. בכל כמה חדשים נוקט נציב הכנסות המדינה באמצעי של עיכוב המלט. זה שלושה ימים שאין מוציאים מלט מהמפעל, דבר עלול לפגוע בפעולות הבניה. אני מבקש משר העבודה לפעול אצל שר האוצר ושר המסחר והתעשייה במטרה שיגיעו לכלל הסדר אחר. מדוע אי-אפשר לאחוז באמצעים אחרים ולא באמצעי של עיכוב הוצאת המלט?

מ. קלמר: השר דיבר על המצב בהווה וכן על בעיית העלייה. אני מבין שעל פרשת העלייה נדון בתקופה הקרובה, אבל על המצב הקיים אפשר לפתוח בוויכוח עכשיו.

אני מניח שתכניות השיכון של השנה היו מבוססות על תקציב, וחלוקת התקציב ל-12 חודש עדיין איננה הגורם למצוקה ולמבוכה. ואינני רוצה לחזור כאן על הדברים, איזו חרפה ממיטה על המדינה הודעת האוצר בדבר סגירת הקופות. אני חושב ששר העבודה זקוק לעורף של ועדת העבודה. אני סבור שהמצוקה נובעת מגרעונות של שנים קודמות. אנו עכשיו מכפרים על "חטא" הקודם. האם לא הגיעה השעה לחלק את הגרעון הזה ל-20 שנה, ולהכניס בתקציב משרד העבודה כל שנה סכום מתאים לכיסוי גרעון זה? האם לא הגיעה העת לתת לגליזציה לחטא קדמון זה? שר העבודה יכול לגייס את עזרת ועדת העבודה לחיסול חובות קודמים שהם בעכרנו. ואשר לוויכוח בדבר חלוקה של 12 חדש - חזקה על משרד העבודה שהוא יוכל להסתדר בנדון.

אני שומר לי זכות להרחיב את הדיבור על שאלה זו בעת הוויכוח.

א. שוסטק: אני מקבל את ההצעה שהוויכוח יתקיים במועד מאוחר יותר. אבל אני רוצה להבין כמה דברים. נניח ששר העבודה נותן הוראה להמשיך בעבודות הללו. מה הבטחון שהאוצר יכבד הוראה זו למעשה? שר העבודה איננו משלם את הכספים אלא החשב הכללי. ומה הועילו שרים בהוראתם להמשיך?

אני חושב שכל חברי הוועדה ירצו לראות בעין את הבעיה לפני הוויכוח. קיימת בעיה של שיכון באזורי פיתוח, שיכון בקבוצים צעירים - ואינני מדבר על השיכון העממי. אני מציע שחברי הוועדה יצאו לאזורים השונים על-מנת שילמדו את הבעיה תוך ראיית הדברים.

שר העבודה מ. נמיר: אתם יכולים לראות מה בונים; אינכם יכולים לראות מה שאיננו בונים. אני מוכן לקבל את ההצעה ורושם אותה לפני. יו"ר הוועדה יבוא אתנו בדברים על כך. רצוני להעביר את חברי הוועדה באזורים בהם עובדים פועלי דחק ולהראות להם כיצד הם בונים את הארץ, אזורים שאף פעם לא ביקרתם בהם.

היו"ר ע. גוברין: רצוני לבקש את השר לדחות את תשובתו לוויכוח הכללי. אם השר מקבל הצעה זו - נעבור לסעיף השני: סדר-היום של ועדת העבודה.

אני סבור שעלינו להביא את חוק התעסוקה לפני הבאת התקציב לכנסת. אני על כל פנים לא מוכן להביא את החוק בצורה חסופה, ביחוד שזהו חוק הנוגע לכלל משק המדינה ולציבור העובדים. יש להניח שיובאו בפנינו שני חוקים נוספים אשר יחייבו עבודה רבה, והם - חוק עובדי המדינה וחוק שירות מילואים, ואולי אף יובא חוק בתי-דין לעבודה. עוד חרם קרה שוועדת העבודה לא סיימה את עבודתה עם התפזרותה של הכנסת, וגם הפעם לא הייתי רוצה שישאר חוק אשר ועדת העבודה לא סיימה את הדיון בו. כל כמה שנקפח את החוקים - יצא שקפחנו את עצמנו. זוהי עבודה מרובה.

ש. בבה: הזמן העומד לרשותנו לשם דיון בחוק התעסוקה הוא מכסימום חודש ימים.

היו"ר ע. גוברין: תוך שבועיים-שלושה אפשר לסיים את הדיון בחוק. אנו נקיים שתי ישיבות בשבוע: האחת ביום ב' בשעה 19.00, והשניה - ביום ד' בשעה 8.30.